

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ**ПОСТАНОВА**

від _____ 2024 р. № ____

Київ

Про затвердження Порядку функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистемКабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити Порядок функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем, що додається.

2. Внести зміну до підпункту 2 пункту 2 Положення про Єдину екологічну платформу «ЕкоСистема», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2021 року № 1065 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 82, ст. 5264, 2022 р., № 101, ст. 6311, 2023 р., № 75, ст. 4247), виклавши його в такій редакції:

«Єдина екологічна платформа «ЕкоСистема» (далі – ЕкоСистема) – загальнодержавна екологічна автоматизована інформаційно-аналітична система забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережа, що передбачає створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорону, захист інформації, а також електронну взаємодію між фізичними та юридичними особами, фізичними особами — підприємцями, органами державної влади, органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами з метою надання адміністративних та інших публічних (електронних публічних) послуг у галузі охорони навколишнього природного середовища;».

3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади привести протягом шести місяців з дня опублікування цієї постанови власні нормативні акти у відповідність з цією постановою.

4. Ця постанова набирає чинності одночасно з набранням чинності Закону України від 20 березня 2023 року № 2973-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та

інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля», але не раніше дня її офіційного опублікування.

5. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 року № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля» (Офіційний вісник України, 1998 р., № 13, ст. 495).

Прем'єр-міністр України

Денис ШМИГАЛЬ

ПОРЯДОК

функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем

1. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм організації та функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем в Україні.

2. Державна система моніторингу довкілля (далі – ДСМД) – це система спостережень, збирання, оброблення, аналізу, зберігання та обміну інформацією про стан довкілля, вплив на нього, прогнозування його змін та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних управлінських рішень з метою забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Кодексі цивільного захисту України, Законах України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про об'єкти підвищеної небезпеки», «Про інформацію», «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів» та інших законодавчих актах України.

3. ДСМД включає такі підсистеми:
моніторинг атмосферного повітря;
моніторинг вод;
моніторинг земель і ґрунтів;
моніторинг лісів;
моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття;
моніторинг у сфері управління відходами;
моніторинг геологічного середовища;
моніторинг впливу фізичних факторів (температура, шум, вібрація, іонізуюче та неіонізуюче випромінювання).

Моніторинг за підсистемами здійснюється згідно з відповідними порядками, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

4. ДСМД є інструментом державного управління у галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки. Інформаційні потреби, відповідно до Переліку інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища (далі – Перелік інформаційних потреб), який

затверджується Кабінетом Міністрів України, є основою для формування та функціонування ДСМД та її підсистем. Підготовка та перегляд Переліку інформаційних потреб здійснюється відповідно до пунктів 6 та 7 розділу 3 цього Порядку.

5. Дані та інформація, що отримуються в рамках функціонування ДСМД та її підсистем, є складовими автоматизованих інформаційних систем (далі – АІС), створених з метою забезпечення функціонування підсистем ДСМД, зазначених в пункті 3 розділу 1 цього Порядку, та вносяться до загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережі (далі – ЕкоСистема).

ЕкоСистема, разом з АІС підсистем ДСМД, є складовою частиною національної інформаційної інфраструктури, сумісної з аналогічними системами інших країн.

6. Створення і функціонування ДСМД та її підсистем, а також інтеграція моніторингових даних та інформації в рамках АІС, ґрунтується на таких засадах:

єдності підходів з формування нормативно-правового та організаційно-методичного забезпечення;

систематичності та безперервності спостережень за станом довкілля, станом і якістю природних ресурсів, а також техногенними об'єктами, що впливають на них;

достовірності й об'єктивності екологічної інформації та оперативності її доведення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також її оприлюднення з метою інформування громадськості;

сумісності технічного, інформаційного і програмного забезпечення складових ЕкоСистеми, а також забезпечення їх інформаційної взаємодії;

належного метрологічного забезпечення ДСМД;

комплексності і належності оброблення, представлення та належного використання екологічної інформації в процесі прийняття управлінських рішень.

7. Суб'єктами ДСМД є центральні органи виконавчої влади, їх територіальні органи, орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування, їх виконавчі органи, підприємства, установи та організації, на яких покладено повноваження із здійснення моніторингу за підсистемами ДСМД згідно з порядками, що затверджуються Кабінетом Міністрів України відповідно до пункту 3 розділу 1 цього Порядку.

8. Фінансування робіт зі створення і функціонування ДСМД та її підсистем здійснюється за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, а

також інших джерел, не заборонених законодавством. Фінансування зазначених заходів з державного бюджету здійснюється в межах видатків, передбачених у законі про Державний бюджет України на відповідний рік. Покриття частини витрат на створення і функціонування підсистем ДСМД, їх складових частин і компонентів може здійснюватися за рахунок спеціалізованих фондів у межах коштів, передбачених на природоохоронні заходи, міжнародних програм і грантів.

2. Цілі ДСМД та завдання суб'єктів ДСМД

1. До цілей ДСМД належать:

інформування населення про стан довкілля;

забезпечення органів державної влади, органів місцевого самоврядування даними та інформацією, що необхідні для прийняття ними управлінських рішень в галузі охорони навколишнього природного середовища;

оперативне й безперервне інформування органів державної влади, органів місцевого самоврядування і населення про стан довкілля у разі загрози виникнення, або ж у разі виникнення надзвичайної ситуації техногенного та/або природного характеру;

збір інформації про кількісні та якісні характеристики стану довкілля та природних ресурсів, відстежування та прогнозування тенденцій щодо їх змін;

підвищення оперативності, достовірності, об'єктивності та якості інформаційного обслуговування користувачів на всіх рівнях;

забезпечення обґрунтування пропонування до вжиття природоохоронних заходів та відстеження ефективності їх здійснення;

сприяння розвитку міжнародного співробітництва в галузі охорони навколишнього природного середовища;

захист екологічних інтересів людини і суспільства, збереження і відтворення природних екосистем, ощадливе використання природних ресурсів, попередження і відвернення кризових змін екологічного стану довкілля, запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям.

2. До основних завдань суб'єктів ДСМД належать:

забезпечення здійснення безперервних, довгострокових, систематичних спостережень за станом довкілля відповідно до програм моніторингу за підсистемами ДСМД;

забезпечення метрологічної єдності вимірювань в підсистемах ДСМД;

збирання та оброблення даних спостережень, забезпечення їх достовірності та об'єктивності, зберігання та перетворення на зручну для використання інформацію;

збирання, оброблення, аналіз, зберігання та обмін інформацією про стан довкілля та впливу на нього, а також прогнозування його змін;

оприлюднення екологічної інформації, отриманої в результаті моніторингу довкілля та його складових, та забезпечення доступу до неї;

розроблення науково обґрунтованих рекомендацій в галузі охорони навколишнього природного середовища.

інформаційне обслуговування органів державної влади, зокрема забезпечення звітності за міжнародними договорами України в галузі охорони навколишнього природного середовища, органів місцевого самоврядування, а також забезпечення екологічною інформацією населення;

періодичне визначення та подання пропозицій щодо змін до Переліку інформаційних потреб відповідно до пункту 6 розділу 3 цього Порядку.

3. Суб'єкти ДСМД забезпечують:

формування, вдосконалення, а також технічне, кадрове та фінансове забезпечення функціонування підпорядкованих їм мереж спостережень за станом довкілля, а також відповідних засобів вимірювальної техніки і пробовідбірного обладнання;

захист інфраструктури ДСМД від пошкодження та несанкціонованого переміщення або втручання;

єдність вимірювань, уніфікацію методик спостережень та вимірювань, засобів вимірювальної техніки, розвиток і вдосконалення методів збору та оброблення даних, зокрема прогнозування;

дотримання єдиної нормативно-методичної бази та вимог законодавства про метрологію та метрологічну діяльність;

впровадження систем забезпечення якості даних підсистем ДСМД;

створення баз даних та їх інтеграцію до АІС підсистем ДСМД для багатоцільового загального використання даних та інформації;

технологічну сумісність та інформаційну взаємодію АІС підсистем ДСМД, що забезпечують автономне та/або спільне функціонування складових ЕкоСистеми;

вдосконалення і цифровізацію порядку збереження даних моніторингу довкілля та порядку надання цих даних та екологічної інформації.

3. Інформаційні потреби управління в галузі охорони навколишнього природного середовища

1. Інформаційні потреби управління в галузі охорони навколишнього природного середовища (далі – інформаційні потреби) визначаються з метою оптимізації фінансових, технічних та кадрових ресурсів, спрямованих на отримання даних та інформації, що необхідні органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування в процесі прийняття управлінських рішень у галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки, а також для сприяння використанню органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування екологічної інформації в процесі прийняття управлінських рішень.

2. Інформаційні потреби включають дані та інформацію про:

фактори, які справляють значний вплив на довкілля;
антропогенне навантаження на довкілля та його складові;
стан довкілля, включаючи обсяг наявних природних ресурсів та їхню якість;

вплив на стан природних екосистем, соціально-економічний розвиток та здоров'я людей;

наявність і рівень ефективності природоохоронних стратегій, програм і заходів, спрямованих на подолання негативного впливу на довкілля.

Зазначені дані та інформація є типами інформаційних потреб, які є необхідними в процесі прийняття управлінських рішень на міжнародному, державному, регіональному, обласному і місцевому рівнях та мають конкретні приклади їх застосування в процесі прийняття управлінських рішень.

3. Інформаційні потреби визначаються для таких напрямів діяльності управління в галузі охорони навколишнього природного середовища:

охорона атмосферного повітря;

кліматична політика;

використання і охорона вод та відтворення водних ресурсів;

зменшення та запобігання промислового забруднення;

охорона та раціональне використання земель та ґрунтів;

охорона, відтворення та сталі використання лісів;

поліпшення, збереження та відновлення біологічного та ландшафтного різноманіття;

управління відходами;

раціональне використання надр та мінерально-сировинних ресурсів;

запобігання та зменшення впливу фізичних факторів.

4. Інформаційні потреби визначаються для таких рівнів управління:

міжнародний: у рамках виконання природоохоронних конвенцій, угод, договорів, стороною яких є Україна;

державний: здійснюється відповідними центральними органами виконавчої влади;

регіональний: здійснюється центральними та місцевими органами виконавчої влади, що зокрема задіяні в басейновому управлінні водними ресурсами;

обласний: здійснюється обласними та міськими (Київська та Севастопольська міські державні адміністрації) державними адміністраціями та органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища;

місцевий: здійснюється міськими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.

5. У рамках напрямів діяльності управління в галузі охорони навколишнього природного середовища інформаційні потреби визначаються для:

стратегічного планування: підготовка та затвердження на відповідному рівні стратегій розвитку визначених сфер у галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки, що включає аналіз кореневих причин чинних та перспективних екологічних проблем, а також аналіз ключових чинників впливу на довкілля (рівень застосування – міжнародний, державний);

державного планування та моніторингу впровадження документів державного планування (рівень застосування – всі рівні, окрім міжнародного та об'єктового);

стратегічної екологічної оцінки;

оцінки впливу на довкілля;

моніторингу виконання міжнародних зобов'язань, у випадках якщо це передбачено міжнародними договорами України;

надання адміністративних послуг в галузі охорони навколишнього природного середовища;

оцінки обсягів вилучення з природного середовища природних ресурсів, їх втрат та основних напрямів використання;

регулювання обсягів використання природних ресурсів, в тому числі з метою обґрунтування лімітів використання природних ресурсів;

оцінки забруднення та інших типів впливу на довкілля: обсяги викидів та скидів забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел забруднення, вплив фізичних та біологічних факторів на стан довкілля, обсяг утворення та розміщення відходів, рівень радіоактивного забруднення, обсяги використання ГМО, тощо;

економічних механізмів регулювання природокористування та забруднення навколишнього природного середовища (ліміти на використання природних ресурсів, екологічний податок, рентна плата за використання природних ресурсів, відшкодування вартості екологічних послуг) та аналіз їх ефективності, а також відшкодування збитків за порушення законодавства у галузі охорони навколишнього природного середовища, застосування штрафних санкцій;

регулювання забруднення навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів;

оцінки стану довкілля та якості природних ресурсів в рамках здійснення державного моніторингу довкілля;

встановлення та затвердження екологічних нормативів;

забезпечення дотримання природоохоронного законодавства, здійснення державного нагляду (контролю) у галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів;

оцінки та аналізу впливу стану довкілля та інших проявів природних явищ на здоров'я людини, на стан і функціонування природних екосистем, оцінки шкоди, збитків та втрат, завданих навколишньому природному середовищу, та їх впливу на темпи соціально-економічного розвитку держави;

попередження та запобігання виникненню небезпечних явищ і надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру, мінімізації поширення і оперативної ліквідації наслідків у разі їх виникнення;

фінансового забезпечення діяльності у галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки, інституційних фінансових механізмів (фондів);

реалізації проєктів міжнародної технічної та фінансової допомоги, включаючи інвестиційні проєкти, що мають відношення до природоохоронних заходів або ж мають позитивний вплив на стан довкілля;

діяльності з екологічного страхування, екологічного аудиту, а також екологічного маркування та сертифікації.

6. Перелік інформаційних потреб підлягає перегляду один раз на 6 років, а у разі необхідності допускається його достроковий перегляд.

З метою перегляду Переліку інформаційних потреб, державні органи, що здійснюють управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, відповідно до їх компетенції, подають до Міндовкілля пропозиції щодо внесення змін до нього разом з відповідним обґрунтуванням.

За результатами аналізу пропозицій Міндовкілля розробляє зміни до Переліку інформаційних потреб, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

7. З метою врахування переглянутого Переліку інформаційних потреб, Міндовкілля у встановленому законодавством порядку може вживати таких заходів:

розробляти зміни до нормативно-правових актів, що регулюють порядок збору, обробки та поширення інформації у напрямках діяльності управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, визначених у пункті 3 розділу 3 цього Порядку,

вносити зміни або розробляти пропозиції змін до програм моніторингу підсистем ДСМД;

вносити зміни до форм ведення державної кадастрової інформації.

Міндовкілля оприлюднює на своєму офіційному вебсайті інформацію про заходи, вжиті з метою врахування переглянутого Переліку інформаційних потреб, протягом року з дня набрання чинності змін до Переліку інформаційних потреб.

4. Організація і функціонування ДСМД та її підсистем

1. Організація ДСМД та її підсистем ґрунтується на використанні існуючих організаційних структур суб'єктів ДСМД, підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління суб'єктів ДСМД, а також тих, що створюються.

З метою виконання окремих функцій, орган державної влади та орган місцевого самоврядування, що є суб'єктом ДСМД, може делегувати підприємствам, установам, організаціям, що належать до сфери їх управління, свої завдання в рамках ДСМД та її підсистем.

2. Організація ДСМД та її підсистем здійснюється на основі програм моніторингу підсистем ДСМД у порядкух, що затверджуються Кабінетом Міністрів України відповідно до пункту 3 Розділу 1 цього Порядку.

3. Суб'єкти ДСМД забезпечують виконання програм моніторингу за показниками та з періодичністю, визначеною програмами моніторингу для кожної з підсистем ДСМД. Суб'єкти ДСМД, з метою виконання програм моніторингу, можуть залучати регіональні центри моніторингу довкілля, наукові установи.

4. Функціонування ДСМД та її підсистем здійснюється на національному (державному), регіональному, локальному (місцевому) та об'єктовому рівнях.

5. На національному (державному) рівні координацію функціонування ДСМД забезпечує Міндовкілля.

З метою координації Міндовкілля:

розглядає, затверджує або погоджує програми моніторингу довкілля підсистем ДСМД,

забезпечує збір, зберігання та оприлюднення в ЕкоСистемі даних та інформації, що є результатом моніторингу довкілля за підсистемами,

відстежує та аналізує повноту та періодичність надходження інформації, її відповідність вимогам законодавства та затвердженим програмам моніторингу довкілля,

здійснює щорічну оцінку ефективності ДСМД за підсистемами,

надає рекомендації суб'єктам ДСМД щодо підготовки та виконання програм моніторингу підсистем ДСМД,

затверджує регламенти обміну даними та інформацією між АІС підсистем ДСМД та ЕкоСистемою.

6. На регіональному рівні координацію функціонування ДСМД забезпечують орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, що забезпечують:

збір, зберігання та оприлюднення даних та інформації, що є результатом моніторингу довкілля в межах відповідної території, підготовку щорічних доповідей про стан довкілля, забезпечення інтеграції та взаємодії АІС підсистем ДСМД та АІС органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій.

Для забезпечення координації функціонування ДСМД орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації можуть залучати регіональні центри моніторингу довкілля.

7. На локальному (місцевому) рівні суб'єкти ДСМД забезпечують інформаційну взаємодію в рамках підсистем ДСМД з відповідними виконавчими органами міських, селищних, сільських рад з метою інформування населення про стан довкілля.

8. На об'єктовому рівні функціонування ДСМД суб'єкти ДСМД забезпечують інформаційну взаємодію з підприємствами, установами, організаціями, діяльність яких призводить або може призвести до погіршення стану довкілля, що здійснюють спостереження за станом довкілля або його окремих складових. Такі підприємства, установи, організації здійснюють спостереження за станом довкілля або його складових на території, на якій вони розташовані або якою користуються, відповідно до законодавства.

9. Метрологічне забезпечення складових частин і компонентів ДСМД здійснюється на основі:

єдиної науково-технічної політики щодо стандартизації, метрології та сертифікації обладнання і засобів вимірювальної техніки;

єдиної нормативно-методичної бази, що забезпечує єдність вимірювання, включаючи достовірність і порівнюваність вимірювань і результатів оброблення екологічної інформації в усіх складових частинах цієї системи;

сумісності з метрологічним забезпеченням, що застосовується для здійснення екологічного моніторингу в Європейському Союзі.

10. Суб'єкти ДСМД забезпечують калібрування та повірку засобів вимірювальної техніки, що використовуються для здійснення моніторингу довкілля, у порядку, встановленому законодавством.

11. Суб'єкти ДСМД забезпечують впровадження та реалізацію єдиних методичних вимог у сфері державного моніторингу довкілля, а також вимог законодавства про метрологію та метрологічну діяльність.

12. Методологічна єдність складових частин ДСМД забезпечується шляхом:

формування єдиної науково-методичної бази з вимірювання та оцінки показників щодо стану довкілля, а також впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище;

впровадження уніфікованих методів аналізу і прогнозування властивостей і стану довкілля, цифровізації діяльності та інформаційної комунікації у сфері ДСМД;

загальних правил створення і забезпечення функціонування взаємопов'язаних в єдину мережу АІС підсистем ДСМД, а також використання географічних інформаційних систем для цілей функціонування та розвитку державного моніторингу довкілля;

врахування вимог законодавства Європейського Союзу щодо методологічних, інформаційних та інших аспектів здійснення екологічного моніторингу та забезпечення інформаційної взаємодії.

13. Будівлі/споруди разом із земельними ділянками, на яких вони розміщені, комунікації життєзабезпечення до них, а також технологічно обумовлені комунікації та підключення, стаціонарне та переносне пробовідбірне, реєстраційне та вимірювальне обладнання, системи охорони, персонал, тощо, що необхідні для здійснення основних функцій ДСМД та її підсистем та складають інфраструктуру моніторингу довкілля, їх системоутворюючі та уніфіковані компоненти створюються на підставі відповідних технічних завдань і проєктів, затверджених у встановленому законодавством порядку.

5. Режими функціонування ДСМД та її підсистем

1. Державна система моніторингу довкілля та її підсистеми функціонують у таких режимах:

повсякденного функціонування;

підвищеної готовності;

реагування на надзвичайні екологічні ситуації;

відстеження у відновлювальний (реабілітаційний) період.

2. В умовах нормальної виробничої, радіаційної, хімічної, сейсмічної, гідрогеологічної, гідрометеорологічної, техногенної та пожежної обстановки та за відсутності небезпечних подій ДСМД та її підсистеми функціонують в режимі повсякденного функціонування. Такий режим передбачає здійснення процедур моніторингу довкілля з передбаченою в програмах моніторингу підсистем ДСМД періодичністю.

3. Режим підвищеної готовності використовується для запобігання виникненню надзвичайних екологічних ситуацій та завчасного реагування на загрозу виникнення надзвичайної екологічної ситуації.

Після винесення Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, центральними органами виконавчої влади в

межах компетенції, місцевими державними адміністраціями рішення про введення режиму підвищеної готовності, Міндовкілля приймає рішення про необхідність переходу ДСМД та/або її певних підсистем до режиму підвищеної готовності на національному (державному), регіональному чи локальному (місцевому) рівнях, про що інформує зацікавлених суб'єктів ДСМД.

У режимі підвищеної готовності виконуються дії, які передбачені для режиму повсякденного функціонування, але з вищою частотою здійснення моніторингу довкілля та на більш щільній мережі пунктів спостережень (відбору проб).

Державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій на державному рівні, комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя на регіональному рівні та комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій районів, міст, районів у містах, селищ на місцевому рівні інформують Міндовкілля та зацікавлених суб'єктів ДСМД про можливі потреби щодо зміни частоти відбору та аналізу проб, а також щільності мережі пунктів спостережень або проведення спостережень навколо місця, де є загроза виникнення надзвичайної екологічної ситуації.

Суб'єкти ДСМД перевіряють первинні дані та інформацію, отримані ними в режимі підвищеної готовності, щодо перевищення рівнів, гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин або ймовірності такого перевищення. За наявності таких перевищень, або високого рівня ймовірності перевищення, суб'єкти ДСМД негайно передають такі дані та інформацію відповідними засобами оперативного зв'язку до ДСНС, або до відповідного підрозділу територіального підрозділу ДСНС, що діє на місці потенційної небезпеки.

Якщо після вжиття заходів із запобігання загрози виникнення надзвичайної екологічної ситуації, знижено ризики її виникнення до прийняттого рівня, Міндовкілля приймає рішення про перехід (повернення) ДСМД та її підсистем в режим повсякденного функціонування.

4. У разі виникнення надзвичайної екологічної ситуації, залежно від прогнозованих наслідків та можливого її рівня, за рішенням Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування в Україні або у межах окремої її території тимчасово вводиться режим надзвичайної екологічної ситуації.

Після прийняття рішення про введення режиму надзвичайної екологічної ситуації та визначення періоду його дії та рівня загрози (державного, регіонального, місцевого), Міндовкілля приймає рішення про необхідність переходу ДСМД та її підсистем до режиму реагування на надзвичайні екологічні ситуації, що можуть негативно вплинути або впливають на стан довкілля, на національному (державному), регіональному

чи локальному (місцевому) рівнях відповідно, та негайно інформує про це зацікавлених суб'єктів ДСМД.

Режим реагування на надзвичайні екологічні ситуації використовується для ліквідації надзвичайних екологічних ситуацій та запобігання їх подальшому поширенню, він передбачає забезпечення безперервного контролю (моніторингу) за наслідками впливу надзвичайної екологічної ситуації на стан довкілля, а також інформування органів управління цивільного захисту та населення про розвиток надзвичайної екологічної ситуації.

Державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій на державному рівні, комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя на регіональному рівні та комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій районів, міст, районів у містах, селищ на місцевому рівні інформують Міндовкілля та зацікавлених суб'єктів ДСМД про потреби щодо зміни частоти відбору та аналізу проб та щільності мережі пунктів спостережень навколо місця виникнення надзвичайної екологічної ситуації. Міндовкілля та суб'єкти ДСМД вживають заходів з забезпечення безперервного моніторингу в тих місцях, які є безпечними для життя і здоров'я персоналу, за умови, що їх діяльність не створює перешкод для розгортання сил цивільного захисту. Держекоінспекція у режимі реагування на надзвичайні екологічні ситуації додатково здійснює спостереження за станом довкілля або його складових та забезпечує оперативне інформування населення про стан довкілля.

Якщо вжиті заходи з ліквідації надзвичайної екологічної ситуації призвели до її усунення та зниження ризиків її повторення до прийняттого рівня, Міндовкілля приймає рішення про перехід ДСМД та її підсистем в режим відстеження у відновлювальний (реабілітаційний) період. Цей тимчасовий режим передбачає діяльність та заходи ДСМД та її підсистем, що аналогічні тим, які визначені для режиму підвищеної готовності у пункті 3 розділу 5 цього Порядку.

5. Міндовкілля разом з ДСНС розробляють та затверджують спільним наказом критерії визначення режимів підвищеної готовності на об'єктах підвищеної небезпеки і втручання на випадок введення таких режимів, реагування на надзвичайні екологічні ситуації та відстеження у відновлювальний (реабілітаційний) період.

Центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та громадяни, які мають інформацію про виникнення або загрозу виникнення надзвичайної екологічної ситуації, повинні повідомляти Міндовкілля, ДСНС та її територіальним органам, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям або органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів, якщо така надзвичайна екологічна ситуація виникла на території Автономної Республіки Крим, або ж існує загроза її виникнення.

6. Попередження про виникнення або загрозу виникнення небезпечних метеорологічних і гідрологічних процесів та явищ, оцінювання їх розвитку покладається на ДСНС.

Функції з попередження про виникнення або загрозу виникнення небезпечних екзогенних та ендегенних геологічних процесів та явищ, оцінювання їх розвитку покладаються на Держгеонадра.

7. Фінансування діяльності суб'єктів ДСМД в режимах підвищеної готовності, реагування на надзвичайні екологічні ситуації та відстеження у відновлювальний (реабілітаційний) період здійснюється коштом резервного фонду Кабінету Міністрів України за поданням Міндовкілля, погодженим з МВС.

6. Взаємовідносини та інформаційна взаємодія суб'єктів ДСМД, а також взаємодія ДСМД з іншими системами державного моніторингу

1. Взаємовідносини суб'єктів ДСМД ґрунтуються на:

цифровізації, інформаційній підтримці рішень у галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки;

забезпеченні єдиного формату внесення та зберігання даних та інформації в рамках підсистем ДСМД та технологічної сумісності та інформаційної взаємодії АІС підсистем ДСМД з ЕкоСистемою;

координації дій під час планування, організації та проведення спільних заходів з моніторингу довкілля, а також у разі встановлення режимів підвищеної готовності, реагування на надзвичайні екологічні ситуації та відстеження у відновлювальний (реабілітаційний) період;

ефективному використанні наявних організаційних структур, засобів спостережень за об'єктами довкілля;

сприянні найбільш ефективному розв'язанню спільних завдань моніторингу довкілля та екологічної безпеки;

забезпеченні повноти, своєчасності і достовірності інформації, отриманої за результатами моніторингу довкілля;

систематичному й вільному забезпеченні доступу до екологічної інформації населення;

безкоштовному інформаційному обміні між суб'єктами ДСМД, зокрема забезпечення доступу до даних та інформації, що отримані за результатами моніторингу довкілля.

2. Інформаційна взаємодія між суб'єктами ДСМД, а також із суб'єктами, що здійснюють державний соціально-гігієнічний моніторинг, державний моніторинг у сфері питної води та питного водопостачання, державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, санітарного законодавства, законодавства про охорону, використання і відтворення риби та інших

водних живих ресурсів (водних біоресурсів), державний контроль за провадженням рибогосподарської діяльності та в галузі охорони, використання та відтворення водних біоресурсів, а також з підприємствами, установами та організаціями, діяльність яких призводить або може призвести до погіршення стану довкілля, що здійснюють спостереження за станом довкілля або його складових, забезпечується на основі:

використання АІС підсистем ДСМД або інших систем державного моніторингу, зокрема інформаційних систем, що створюються регіональними центрами моніторингу довкілля;

у порядку забезпечення доступу до даних та інформації, що отримані за результатами моніторингу довкілля;

у порядку електронного документообігу між центральними органами виконавчої влади;

засобами оперативного зв'язку – у режимі підвищеної готовності та надзвичайних ситуацій.

3. МОЗ та установи, що належать до сфери його управління, надають всім заінтересованим суб'єктам ДСМД результати оцінки впливу забруднення навколишнього природного середовища на стан здоров'я населення у рамках здійснення державного соціально-гігієнічного моніторингу.

4. Мінінфраструктури надає всім заінтересованим суб'єктам ДСМД результати оцінки якості питної води за хімічними і бактеріологічними показниками, а також технічного стану об'єктів централізованого питного водопостачання та водовідведення у рамках державного моніторингу якості питної води і технічного стану об'єктів централізованого питного водопостачання.

5. Держрибагентство надає всім заінтересованим суб'єктам ДСМД інформацію про державний моніторинг водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах або їх частинах.

6. ДКА надає всім заінтересованим суб'єктам ДСМД архівну та поточну інформацію, отриману засобами дистанційного зондування Землі, а також методичну і технічну допомогу користувачам щодо інтерпретації та використання даних дистанційного зондування Землі.

7. Держводагентство надає усім заінтересованим суб'єктам ДСМД інформацію про державний облік водокористування і скидання стічних вод водокористувачами.

8. ДСНС надає усім заінтересованим суб'єктам ДСМД дані про метеорологічну та радіаційну обстановку.

9. Держстат надає усім заінтересованим суб'єктам ДСМД статистичну інформацію, отриману за результатами спостережень за екологічною ситуацією в Україні та її регіонах.

10. Мінагрополітики надає усім заінтересованим суб'єктам ДСМД інформацію про фізичні, геохімічні та біологічні зміни якості ґрунтів сільськогосподарського призначення.

11. Держгеокадастр надає усім заінтересованим суб'єктам ДСМД інформацію про стан земельного фонду, структуру землекористування, зміну стану земель та властивостей ґрунтів, заходи щодо запобігання процесам деградації земель і ліквідації їх наслідків, топографо-геодезичну і картографічну інформацію та геопросторові дані в порядку, визначеному законодавством.

12. Орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів надає заінтересованим суб'єктам ДСМД інформацію про стан довкілля на території Автономної Республіки Крим.

13. Інформація, що зберігається в ЕкоСистемі та АІС підсистем ДСМД, використовується для прийняття рішень у галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки органами державної влади та органами місцевого самоврядування і надається їм безкоштовно відповідно до затверджених режимів доступу та регламентів інформаційного обслуговування користувачів системи моніторингу та її складових частин.

14. Міндовкілля разом із суб'єктами ДСМД та їх територіальними органами здійснюють керування інформацією, одержаною на всіх рівнях функціонування державної системи моніторингу довкілля.
